

projednával propoalice královské (A. 6.). Chtěl-li by někdo nějaký návrh podati, musí prositi, aby podobný návrh byl přijat do propoalice královské. Tímto ustanovením byla úplně vyloučena jakákoliv iniciativa stavů. Toto přísné ustanovení bylo později změněno deklaratoriem (čl. A. a G.). Deklaratorie totiž dovolují stavům, aby se mohli po vyřízení propoalicí královských raditi o menších věcech, které by se nedotýkaly osoby, výsosti, autority a práv královských. Podobný návrh může dle deklaratorií býti podán jen tehdy, svolí-li k němu komisaři královští. Je-li takový návrh schválen, musí býti předložen ještě k sankci královské.

Výhradné zákonodárné právo panovníkovo bylo zajištěno i jiným způsobem. Pravomoc soudu zemského, právo »nalézati«, to jest tvořiti v případech, které zákonodárstvím nebyly rozhodnuty, přestala úplně. Král si vyhradil právo rozhodovati o sporných případech, které pozitivním zákonodárstvím nebyly řešeny buď vůbec nebo jen částečně (D. 49.). Doložiti sluší, že král své výhrady zákonodárné užil především k tomu, aby jednak Koldínovým městským právům přiznal podpůrnou platnost i v oboru práva zemského (D. 49., K. I., R. 31.), jednak aby zaváděl cizí práva do zákonodárství zemského. (Dokončení.)

ZPRÁVY

Nejvyšší soud soudí svého presidenta. *První prezident nejvyššího soudu dr. Augustin Popelka hájil loni článkem v »Právníku« praxi nejvyššího soudu v otázkách jazykových. Tímto článkem se cítily dotčeny svazy německých advokátů v Praze a v Teplicích-Šanově a podaly na presidenta Popelku žalobu, proti osvobozujícímu rozsudku první instance pak zmatečnì stížnost k nejvyššímu soudu. Příslušný senát tohoto soudu, sestavený ovšem podle jednacího řádu žalovaným presidentem, se touto stížností zabýval a ji zavrhl; v senátu tomto zasedali jen ti radové nejv. soudu, kteří nepodali presidentu projev důvěry v jeho sporu. Neufme, zdali provedení této stížnosti je důkazem důvěry německých advokátů v nejvyšší soud, neb jen planá demonstrace. Ale již ten fakt, že se němečtí advokáti nebáli podat z nacionálních důvodů žalobu na presidenta nejvyššího soudu, je dokladem, do jaké míry se cítí bezpečni v naší republice. —Kč—*

Právníká výročí v lednu 1930. Dne 17. ledna dovrší universitní profesor právních dějin na území republiky Československé v Praze Dr. Jan Kapras padesáté let. — Dne 23. ledna bude tomu 30 let, kdy byla založena Česká Akademie věd a umění v Praze, jejíž první třída byla věnována vědám právním a státním. Ča.

Z celého světa právníckého. V rakouské sněmovně byl podán návrh zákona na náhradu vyvlastněného majetku habsbursko-lotrinského. — Právní výbor německého říšského sněmu škrtil v osnově trestního zákona ustanovení o cizoložství. — Dle výnosu ministerstva spravedlnosti má

býti v Japonsku ve všech trestnicích zavedeno radio. — Dne 19. prosince nabyl v Jugoslavii platnosti nový, moderní a jednotný směnečný zákon. — V Berlíně se konal na začátku prosince mezinárodní sjezd ředitelů průmyslových svazů. — Ve Filadelfii poprvé užito mluvícího filmu jako průvodního prostředku. — Zemský úřad v Praze potvrdil usnesení gremia pražského obchodnictva, zakazující poskytovat novoroční a vánoční dárky odběratelům, jelikož takové jednání jest nekalou soutěží. — Cařihrad smí býti úředně od 1. prosince označen výhradně jen jménem Stambul. — Trockij vydává v nakladatelství S. Fischera (Berlín) paměti »Můj život«. Na začátku líčí, jak ho pro socialismus získal Čech Švilovský. — V »Prager Presse« konala se anketa o senačním tisku; z právníků přispěli zejména prof. Weyr, dr. Bouček, dr. Löwenbach, dr. Langer a j. — Vláda Spoj. Států Severoamerických počíná na popud pres. Howera na základě protitrustového zákonodárství akci proti trustům. Podána žaloba na četné filmové společnosti (Fox Film, Warner Brothers), četné fuse se vyšetřují (Radio Corporation, General Electric, Westinghouse). — Sociolog dr. Emanuel Chárlpny se dožil 4. prosince 50 let. — Začátkem prosince zasedala v Paříži mezinárodní konference pro vzájemné nakládání s cizinci. — Paměti generála Brusilova byly přeloženy do češtiny a vyšly v naklad. Orbis. — Německá Luft-Hansa zřídila nezávislý letecký soud po vzoru plavebních soudů. — Na začátku prosince zasedala v Ženevě v Mezinárodním úřadu práce poradní komise pro duševní pracovníky. — (KČ.) — 18. listopadu byla v Praze zahajovací schůzi zřízena Československá společnost pro studium otázek menšinových. Úkolem jejím jest vědecké a soustavné studium menšinových problémů doma i za hranicemi, hlavně však v Československé republice. Předsedou byl zvolen min. dr. K. Krofta, místopředsedy prvním pres. Stát. úřadu statistického Dr. Auerhan, druhým univ. prof. Dr. Kapras, jednatelem univ. prof. Dr. Emil Svoboda. — 20. listopadu veřejně vystoupila v Budapešti při soudním přelíčení poprvé první maďarská advokátka Dr. Ilona Rakosiová. (Ča.)

Ze Sbírky zákonů a nařízení. (Částky 63—69, roč. 1929.) Obchodní a plavební smlouva mezi Československem a Jugoslovií vyhlášena pod č. 163. — Katastrální měřičský inspektorát byl v Bratislavě přeložen do Turč. Sv. Martina vyhl. č. 164. — Visová povinnost s Francií byla zrušena vyhl. č. 165 i pro franc. kolonie, země protektorátní a mandátní, kromě Indočíny a Levanty. — Opatření stálého výboru ze 7. listopadu 1929 o konečné úpravě čl. měny vyhlášeno pod č. 166. — Daň z obratu u starého železa paušalována vyhláškou č. 167. — Obvodová úřadovna pozem. úřadu v Trenčíně byla vyhláškou č. 168 přeložena do Bratislavy. — Úmluva o naturalisaci mezi ČSR. a Spojenými státy vyhlášena pod č. 169. — Další (srov. č. 81 a 130) úmluvy o rozdělení podpor ze státního melioračního fondu uvedeny vyhláškou č. 170. — Úmluva mezi nástupními státy z 6. dubna 1922 čís. 194/1926 Sb. z. a n. o pensích poukázaných bývalou vládou rakouskou, byla ratifikována Polskem (vyhláška č. 171). — Dvě úmluvy přijaté na desáté mezinárodní konferenci práce v roce 1927 byly čl. republikou ratifikovány a vyhlášeny, a to úmluva o nemocenském pojištění zemědělského zaměstnanectva č. 172 a úmluva o nemocenském pojištění zaměstnanců průmyslu i obchodu a) čeledi č. 173. — Všeobecný akt o řízení smírčím, rozhodčím a soudním mezi státy Malé dohody vyhlášen slavnostní formulí ratifikační pod č. 174. — Opatřením Stálého výboru ze 7. listopadu 1928 č. 175 byla vláda zmocněna, aby po dobu od 1. ledna do 28. února 1930, po případech do dřívějšího vydání rádného rozpočtu pro rok 1930, vedla státní hospodářství zatím podle rozpočtu pro rok 1929. Zmocnění to však obsahuje vzhledem ke kompetenci Stálého výboru omezení: »pokud by se tím neukládaly nové trvalé finanční povinnosti občanům, trvale nezatežovaly státní finance nebo nezcižoval státní majetek.« —kg.

Prof. Kelsen o státní suverenitě. Panevropská Unie v ČSR, pořádala v listopadu v Brně a v Praze přednášku prof. Hanse Kelsena o změně pojmu státní suverenity. Kelsen se uchýlil ve své přednášce od své známé dualistické teorie, v které rozeznává mezi hjerarchickým právním řádem státním a mezistátním právem smluvním, jehož normy čerpají relevanci z právního řádu jednotlivých států, jež tedy není nadstátní. Nyní naopak vidíme u Kelsena značné přiblížení se k monismu Verdrossově. Hlavní myšlenka přednášky byla, že suverenita je potud pojmem relativním, že rozeznáváme suverenity různého stupně a záleží na hledisku, s kterého ji pozorujeme: každá obec, každá země je v určitém smyslu suverenní — a v stejném smyslu i stát, jež však je zase podřízen suverenitě mezinárodního práva. Kč.

Nová obchodní smlouva mezi republikou Československou a Jugoslavií. Dnem 26. listopadu vstoupila v platnost obchodní a plavební smlouva mezi republikou Československou a královstvím Srbů, Chorvatů a Slovinců, uveřejněná pod č. 163. Sb. z. a n. r. 1929. Smlouva tato jest posledním článkem dosavadního vývoje smluvní úpravy hospodářských styků obou států.

První stručná smlouva byla uzavřena 9. září 1919 (uveř. ve Sb. z. a n. jako vl. nař. č. 379. r. 1920), prozatímní to obchodní a celní úmluva, kterou ČSR. poskytla SHS. celní tarify bývalého Rakouska-jak platily 1. července 1914 — s placením ve zlatě — a SHS. naší republice tarif minimální. První obsírnější smlouvou jest smlouva o prozatímní úpravě obchodních styků, uzavřená vládou (na základě zmocňovacího zákona č. 637 z r. 1919) dne 19. října 1920 (č. 629 Sb. z. a n. z r. 1920). Smlouva tato obsahovala klausuli nejvyšších výhod, upravovala obch. a živn. podnikání příslušníky jedné smluvní strany na území strany druhé, různé otázky vzájemných obch. styků vůbec, otázky dopravy a průvozu zboží, vracení obalů a nádob. Neobsahovala však tarifní části. V jejím čl. 9. bylo ustanovení, že za trvání této smlouvy lze souhlasně s jejím duchem přistoupiti k dohodě o její změně či doplnění. Ustanovení to stalo se praktickým dvakrát. Tak byla ustavena smíšená komise pro výklad čl. 1. a 3. smlouvy (viz č. 105 Sb. z. a n. z r. 1923), a podobně určeny podmínky užití smluvních tarifů při dovozu určitých jugoslávských vín do ČSR. (č. 76 Sb. z. a n. z r. 1925). Smlouva tato platila až do této doby. — Lze se ještě zmíniti o současně s ní uzavřené smlouvě kontingentní, která však neměla dlouhého trvání, neboť konsolidující se poměry hospodářské ukázaly její nepraktičnost.

Nová smlouva jest značně obsírnější své předchůdkyně. Upravuje podrobněji v prvních svých člancích nakládání s příslušníky jedné smluvní strany na území druhé, hlavně v obch., živnost. a plaveb. podnikání, totéž u osob právnických, sjednávání zakázek a pod. Zajímavým jest čl. 6., kde strany projevují ochotu ve zvláštní dohodě upravit otázkou zaměstnání dělníků a zaměstnanců jedné strany na území druhé, jakož i otázkou jejich sociálního pojištění. Dále upravuje smlouva otázky dovozu a vývozu (čl. 8., 9.), průvozu zboží (čl. 10., 11., 13.) a dopravy vůbec, dávky a břemena při výrobě a obratu zboží (čl. 19.), otázky plavby (čl. 21.—24.), poštovní styk (čl. 25.); ve čl. 27. shodly se strany na používání úmluvy o zjednodušení celních formalit, uzavřené v Ženevě r. 1923, podobně ve čl. 28. při vzájemné ochraně literárního a uměleckého vlastnictví na použití revidované bernské dohody z r. 1908.

Ku smlouvě připojen je závěrečný protokol, obsahující výklad některých článků smlouvy. Celkem má smlouva 30 článků a opět neobsahuje celně-tarifní části. Nedostatek této úpravy značně zatěžuje náš obchodní styk s Jugoslavií, zvláště od zvýšení tarifních sazeb jugoslávským celním sazebníkem z r. 1925. Doufejme, že tento nedostatek bude v nejbližší době odstraněn, neboť se již v únoru 1927

o věci počalo jednati. Ostatně i přes tyto obtíže zaujímá náš export v Jugoslavii druhé místo za Rakouskem, zatlačiv Itálii na místo třetí.
M. H.

Obecná kriminální ústředna. Dne 1. prosince byla zřízena Obecná kriminální ústředna při policejním ředitelství v Praze. Účelem jejím je vést ústřední přehled internacionálních a interlokálních zločinců, zločinců-specialistů a zvláště těžkých zločinců a dále soutředňovat veškeré zprávy o nich a na základě sebraného materiálu podávat zprávy bezpečnostním orgánům a pomáhat při zdokonalení teoretického výcviku orgánů bezpečnostních ke stíhání takových zločinců. Ústředna má tato oddělení: právní (věci právní, kriminalisticko-vědecké a kriminalisticko-technické) pro daktyloskopii, pro zjišťování totožnosti, pro pátrání po poříšovaných, nezvěstných a pátrání po totožnosti neznámých mrtvol, pro zkoumání a srovnávání písma, ústřední sbírku podobizen, oddělení zpráv (popis, vystupování a zvyky zločincovy) a oddělení pro přesnou evidenci všech věci kradených, nebo souvisejících se zločiny, dále oddělení pro potírání padělatelů platidel, šeků a cenných papírů, pro potírání obchodu se ženami a dětmi, železničního eráru, poštovní pro stíhání trestních činů ke škodě poštovního eráru. Konečně patří k Ústředně i redakce, která bude vydávat Policejní oznamovatel pro zemi českou a Ústřední policejní věstník pro celé území Čs. republiky.
Of.

Československá společnost pro právo trestní. Československá společnost pro právo trestní pořádala dne 11. prosince 1929 v Brně členskou schůzi, jejímž předmětem byla rozprava o osnově trestního řádu. Po zahájení schůze místopředsedou p. sen. pres. n. s. Vilémem Herrnrittem, ujal se slova prof. dr. Jaroslav Kallab tím, že nastínil vznik a úkoly této společnosti. Vyložil vznik mezinárodní jednoty kriminalistické, s níž těsně spjata jsou jména vynikajících kriminalistů, jako Liszt, Prins, Garçon, van Hamel, Garofalo, Zucker, Gross, Hoegel, Gleispach, Krzymuski, jejímž účelem bylo pěstovati vědu trestní po všech stránkách. Značný vývojový význam této jednoty spočívá zvláště v tom, že umožnila původní nesmířitelný boj mezi tak zv. klasicisty a pozitivisty podstatně zmírniti, takže přímo před válkou sotva znamenal více než zdůrazňování tu té, tu oné stránky, z níž zločin a trest lze pozorovati, a dále, že umožnila, že snahy reformy se projevily ve vítězném pochodu instituce podmíněného odsouzení celým světem a že v osnovách nových trestních zákoníků zabezpečovací opatření jako prostředek boji proti zločinnosti postaveno vedle trestu.

Tato společnost však za války zanikla. V roce 1924 vzniká v Paříži nová společnost, jenž nese název »Association internationale de droit pénal«, která slučuje k součinnosti různé národy a přebírá nyní úkoly zaniklé mezinárodní jednoty kriminalistické. Probrav v hlavních rysech účel této společnosti, zdůraznil, že mravní, hospodářské, sociální a politické změny, jež přinesla válka, vyžadují nového trestního práva: zločinnost stoupla a odolnost proti zločinnosti klesla. A v tomto prostředí ustavuje se v prosinci 1925 v Praze Československá společnost pro právo trestní, jakožto člen pařížské Asociace. Asociace, která konala již dva mezinárodní sjezdy, a to v roce 1926 v Bruselu a v roce 1929 v Bukurešti, vydává svůj časopis »Revue internationale de droit pénal«; Čs. společnost pro právo trestní pak vydává »Věstník čs. společnosti pro právo trestní«. Čs. společnost přejímá úkoly Asociace. Také u nás půjde o to, aby odborníci v trestním právu sloučili se s lékaři, pedagogy, sociology, filosofy, národohospodáři i techniky k účelnému boji proti zločinnosti, při čemž nasmějí přehlížeti ani teoretických problémů, jež nová doba přinesla, na př. otázky mezinárodního práva trestního k právu mezinárodnímu vůbec, aby tak proti zmezinárodně zločinnosti byla postavena účinná mezinárodní obrana.

Po proslovu univ. prof. dr. Jaroslava Kallaba ujímá se slova místopředseda sen. pres. n. s. V. Herrnritt, jehož přednášku přináší »Věstník čs. společnosti pro právo trestní«. Ve své přednášce probral: Řízení přípravné, Řízení obžalovací, Hlavní přelíčení před soudem sborovým a soudy porotními a na konec vyzval k diskusi. Diskuse se zúčastnili univ. prof. dr. Jar. Kallab a státní zástupce u gener. prokuratury František Brečka, jenž ve své delší řeči dospěl k závěru, že řízení o námitkách je zařízením problematickým, které by v praxi mohlo vésti k nesrovnalostem. Je pro omezení námitek na otázky, které se dají posoudit ze stavu spisů (jako na př. promlčení, nedostatek zmocnění) ovšem za účasti stran. Dotkl se také otázky porotců, uznav, že je naprosto správné, aby předseda vyložil porotcům, oč se jedná. Za méně správné však považuje právní poučení, jehož se má dostati porotcům, a přimlouvá se za to, aby na začátku byl porotcům vyložen pouze skutkový stav věci, kdežto právní stav byl ponechán až na konec, nebo, aby porotcům byly ponechány otázky čistě skutkové a soudům otázky právní. Tím by odpadlo i právní poučení, což odůvodňuje tím, že kořen veškerého zla porot leží v tom, že porotcové se mýlí zpravidla jen v otázkách právních (méně v otázkách skutkových); jenom tím by byly poroty odůvodněny a také zjednodušeny. A konečně podotkl, že kontrolním otázkám nerozumí ani obáje ani soud a kdyby je soud měl dávat z úřední povinnosti — jak žádá osnova — stav by byl ještě horší. Vývody přednášejícího byly vyslechnuty s velkou pozorností. K řeči pana stát. zást. Brečky přičinil pak několik poznámek pan Dr. Norbert Okenfus, rada n. s.

Nato k návrhu jednotlivých účastníků usneseno, aby pro příště schůze byly konány jako debatní večery a aby byly svolány již na 18. hod. a dále, aby v programu byly předem vytýčeny body debaty, aby se na ni jednotliví pánové mohli připravit.

Poté místopředseda děkuje za čilé zúčastnění se debaty a schůzi končí.

(Členské přihlášky, nabídky přednášek a podněty pro diskuse přijímají pro Moravu místopředseda Čs. společnosti pro právo trestní sen. pres. V. Herrnritt a její jednatel prof. Dr. Jar. Kallab, na dotazy odpoví Ústav pro právo trestní při Masarykově universitě v Brně, Smetanova 16.) E. O.

Jubilejní instalace rektora Komenského university v Bratislavě.

V den desátého výročí zahájení přednášek na universitě Komenského dne 9. prosince t. r. byl slavnostně instalován první její rektor Dr. Kristián Hynek. Za přítomnosti zástupců ministerstva školství, zemského presidenta Drobného a zástupců úřadů ujal se slova prorektor Dr. Albert Pražák. Ve své skvělé a obšírné zprávě rektorské podal historii Komenského university a bohatým statistickým materiálem podložil obraz jejího radostného vývoje a vvtkl program pro budoucnost. Vzpomenul těžkých dob před deseti lety, kdy přišli do Bratislavy první profesori v čele s prof. Dr. Hynkem, aby z ničeho vybudovali universitu. Všechn majetek veřejný, který tu byl ze starých Uher, byl prohlášen za soukromý a jen energickým zasáhnutím se stalo, že všeobecná nemocnice byla prohlášena za lékařskou fakultu, právnická akademie za právnickou fakultu. Tak vznikla bratislavská universita, mající prvý rok 8 profesorů a 128 posluchačů. Universita rychle rostla z malých počátků, dík tomu, že v jejím čele stály opravdu tvrdé osobnosti. V roce 1928/29 měla již 89 učitelských sil a 1582 posluchačů. Prorektor Pražák vzpomenu odchodu profesorů Dr. Štůly a Dr. Ot. Sommera do Prahy a smrti nadějného učence Dr. Franka. S radostí konstatoval, že Dr. Otakar Sommer, jenž zanechal tak krásnou památku po svém působení v srdcích všech svých žáků, ač odešel na Karlovu universitu, přece zůstal dále členem zkušebníčí komisi, členem Šafaříkovy učené společnosti a redaktorem její revue »Brati-

slavy». Dále dotkl se prorektor některých nedostatků university, protestoval proti deklasování bratislavské university na universitu provinční, jak se to stalo zejména zařazením universitní knihovny do třetí platové stupnice a nikoli do druhé, ač právě bratislavská knihovna jest knihovnou skvělou, čítající dnes již 180.000 svazků, dík péči Dr. Emlera. Vytkl slovenské mládeži akademické málo zájmu o vědeckou dráhu, která sice znamená oběti, ale prohlásil, že Slovensko přímo žádá oběti a popření egoismu od svých synů. Charakterisoval produkci vědeckou jako normální, zmínil se o významu nově ustanoveného Ústavu pro studium slovanských práv a o činnosti extensí, které nyní budou vydávati jediný extensní sborník společně s extensemí university pražské a brněnské. Řečník vyslechl se dále proti numeru klauzury, stejně však proti nostrifikaci diplomů hlavně těch, kteří studují ze Slovenska v Pešti. Problému cizinců není na bratislavské universitě, neboť nedosahují ani 6%. Uvítal příliv posluchačů ze zemí historických a přimlouval se za mohutnější fluktuaci posluchačů z jedné university na druhou, a tak praktické upevňování idee československé. Trpce si stěžoval na nedostatek zájmu vlády a země o potřeby mladé university, která dnes nemá ještě důstojné budovy pro posluchárny a musí se tísniti v poměrech nemožných. Skvělý závěr řeči obsahoval apel na mladou generaci slovenskou, aby zanechala přepjatého přecitlivění jazykového a pracovala k splynutí obou větví v jednom státě. Jeho řeč byla odměněna dlouhotrvajícím potleskem. Na to prorektor Pražák oznámil zvolení prof. Dr. Kristiána Hynka rektorem a instaloval jej v jeho úřad. Nového rektora pozdravil jménem fakultních spolků MUC. Matulay. Rektor Kristian Hynek roku 1918 byl jmenován mimořádným profesorem, r. 1919 odešel do Bratislavy jako řádný profesor a první rektor nové university. Podruhé byl zvolen rektorem hned roku následujícího a po třetí v jubilejním roce 1929. Není jen vědcem, nýbrž i harmonickým člověkem, směřujícím k universalitě. Jeho lidské kvality a jeho filosofické založení činí z něho muže na pravém místě, na něhož je universita Komenského hrdá. Svou odbornou přednášku »O pojmu osobnosti v medicíně« skončil slovy, že má si býti studentstvo vědomo, že nikoli jen zděděné vlastnosti determinují člověka, nýbrž že každý se může vychovati směrem, kterým chce, že každý student, podobně jako Napoleonův voják má ve své tornistře maršálskou hůl. Dobýt té maršálské hole a nésti ji hodně vysoko, to má být cílem každého. S. K.

Sjazd právnický vo Varšave. Druhý riadný sjazd poľských právnikov vo Varšave, konaný od 29 IX.—2. X. 29, bol čo do počtu účastníkov karáčšim z dosiaľ usporiadaných sjazdov právnických v Polsku. Zúčastnilo sa ho niekoľko so právnikov: Univerzitných profesorov práva, poslancov-právnikov, súdcov, prokuratorov, advokátov a notárov. Boli tiež prítomní zástupcovia právnikov-úradníkov a delegáti právnikov zo zahraničia, medzi nimi aj naši.

Správno — bol to už deviaty sjazd toho druhu, počítajúc predešlých osem (sjazd v Krakove 1887 a 1906 r., vo Lvove 1889 a 1912 r., v Poznani v 1892 a r. 1922 vo Varšave v r. 1920 a do Vilna r. 1924), avšak všetky predešlé, vyjmúc vilenský, byly sjazdami právnikov a ekonomistov a len vilenský z 1924 r. a toho ročný varšavský byly čiste právnickými.

Sjazd poznaňský v r. 1922 zaviedol isté zmeny v dosavadnom usporiadaní sjazdov; určil porejnovým sjazdom nové ciele a vplynul na utvorenie nových organizácií, stavovských. Ekonomisti sdrúžili sa v »Stowarzyszenie Ekonomistów i Statystyków Poľskich« a zo sdrúžení právnikov vznikla »Stal'a Delegacja Zrzeszeń i Instytucyj Prawniczych Rzeczypospolitej Polskiej« — najvyššia to organizácia právnická v Polsku. Tato organizácia má, medzi inými, účel usporiadať, každých päť rokov v inom univerzitnom meste, všeobecný sjazd práv-

nikov. — Predvojnové sjazdy právnické v Poľsku mali viac vlastenecké ciele, hlavne, čeliť snahám okupantov smerujúcim k rozbitiu jednoty kultúrnej právnikov poľských a vychovaniu z nich trocha osobitných typov právnických. V dnešnom obrozenom Poľsku sjazdy tie majú iné ciele a to hlavne unifikáciu práva a zdokonalovanie štátneho zriadenia; ďalej majú byť prostriedkom k pretvoreniu troch rozličných kultur právnických v jeden harmonický, rydza národný celok, a konečne, cez vybudovanie z týchto sjazdov stálej a pô stránke technickej čo najspravnejších fungujúcej inštitúcie, majú umožniť a uľahčiť pravniectvu poľskému jeho prácu tak na poli vedeckom, ako tiež praktickom. K tomu má slúžiť behom sjazdov spoločné riešenie určitých, ťažkých právnych problémov, vyjadrovanie svojich názorov, shromažďovanie právneho materialu ako základu k ďalším badaniam a k praktickému upotrebeniu tohto, určovanie nových smerov a cest, nadvirovanie úzkych priateľských stykov s právnikmi zahraničnými, čula spolupráca právnická na medzinárodnom fórum atď.

K týmto cieľom bol prispôsobený program aj tohoročného sjazdu varšavského. Mnohé referáty z rôznych oborov práva boli veľmi bedlivo vypracované. Diskusia mala živý a vážny priebeh. Možno smelo povedeť, že sjazd stratol sa s plným úspechom a to vďaka jeho dobrej organizácii. Avšak na dosavadnej organizácii sjazdov sa nezotrváva; každý sjazd snaží sa ju ešte zdokonalovať určitými zmenami. Aj na tom poslednom boli prevedené isté zmeny, z nich tri hlavné týkajú sa zvlášť starých organizačných method.

Prvá z nich: — že »nad thézami se nehlasuje« a na miesto toho zavádza sa t. zv. systém »ad referendum«. Argumenty jednotlivých rečníkov vyhlásené v debatach u jednotlivých sekcií sa zostavujú a potom predseda sjazdu referuje tieto na plenum.

Druhou zmenou bolo rozdelenie tématických sjazdov na: prednáškovú, ktoré sú určené k vyhláseniu na plenum a na diskusijné, určené k prejednaniu u jednotlivých sekcií.

Tretou dôležitou zmenou bolo trojerodosdelenie správy sjazdu na: komitét organizačný, na prípravný výbor samých pojednávanií (plenných a sekčných), a na výbor výkonný, kde patrí tiež sjazdová kancelária, komisie prípravné atď.

Tieto najnovšie zmeny organizačné, ktoré rozdeľujú celok prác prípravných, sjazdových a posjazdových medzi tri organy; zabezpečujú sjazdom klud a poriadok behom ich trvania, a súčasne umožňujú v minimálnom čase maximalný výkon prác sjazdových.

Poľsko v krátkosti o poslednom varšavskom sjazde a s poľských sjazdoch právnických vôbec. Jestliby koko z vašich čitateľov zaujímali podrobnosti týkajúce sa tejto otázky, to ich odkazujeme na »wjadomości II. Zjazdu Prawników Polskich« a na »Memorandum Informacyjna« o cieľach a úlohách poľských sjazdov právnických — prvé vydané sjazdom samým, druhé generalným tajomníkom hore-spo-mentej »Stálej Delegacie Zrzieszeniu a J. P. Rep. Pol.«

Z toho čo sme tuna v krátkosti o poľských právnických sjazdoch, ich cieľoch a organizácii napísali, je srejme, že poľskí právnici sú si dobre vedomí, aké dôležité úkoly majú pred sebou najmä v právnej rozbudore obrodenej vlasti a že tým úkolom svedomitou, ako to ukázala desaťročná kodifikačná práca, a cielavodomou prácou choci za veľmi ťažkých podmienok, snažia sa dostať. Prajeme im, aby ich snahy dosiahly toho najkrajšieho úspechu k blahu ich samých a ich štátu.
(—ský.)

Udělení literárních cen ministerstva spravedlnosti. K vědecké soutěži vypsané ministerstvem spravedlnosti v únoru 1929 přihlásil 32 právníků spisovatelé z řad soudců, advokátů a notářů celkem 81 literárních prací, a to 65 z oboru civilního a 16 z trestního. Ministr spravedlnosti přiznal na základě posudku poradního sboru tyto ceny:

z oboru civilního: doc. Dru. Adolfu Procházkovi, advokátu v Praze (Základy práva intertemporálního) 2000 Kč, dru. Dominiku Eisingrovi, vrch. soudnímu radovi v Olomouci (Eigentumsvorbehalt und Exekution) a dru. Eduardu Chloupkovi, kandidátu notářství v Břeclavi (Výhrada vlastnictví) po 1000 Kč, dru. Otto Reissmannovi, advokátu v Brně (Strittiges oder aussersrittiges Verfahren in Ehesachen), dru. Vladimíru Mandlovi, advokátu v Plzni (Automobilový zákon a jeho reforma), Edmundu Prochaskovi, vrch. soudnímu radovi v Olomouci (Das Gesetz gegen den unlaut. Wettbewerb), dru. Rudolfu Hornerovi, vrch. soudnímu radovi v Praze (Die Bedeutung des Stichtages in dem Ges. betreffend die Einführung eines gezahlten Urlaubes für Arbeitnehmer) a dru. Eduardu Liskovi, notáři ve Velké Bíteši u Brna (Transmissie podle obč. zák. a její použití v praxi) po 800 Kč, dru. Otto Stefflovi, vrch. soudnímu radovi v Jihlavě (Wie werden Wohnungsmietsverträge nach dem Tode des Mieters aufgelöst?), dru. Juliu Schreiberovi, soudci u kraj. soudu v Olomouci (Nepřímé immissie), dru. Jiřímu Weissovi, advokátu v Litoměřicích (Das čsl. Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb a j.) a dru. Karlu Gerlichovi, auskultantu kraj. soudu civ. v Brně (K právní povaze řízení rozhodčího) po 500 Kč; z oboru trestního: doc. dru. Vladimíru Solnařovi, okres. soudci v Praze (La guerre mondiale et la criminalité en Tchécoslovaquie) 1000 Kč, dru. Robertu Steinerovi, soudnímu radovi v Chebu (Die Veruntreuung und Kompensation) 800 Kč, dru. Antonínu Rálišovi, okres. soudci v Bánovcích (Delikty proti cti na venkově) a dru. Václavu Havličkovi, státnímu zástupci v Litoměřicích (Vědomé jednání podle obouhó práva trestního platného v ČRS. a vědomá vina podle osnovy trestního zákona) po 600 Kč, Norbertu Böhrschovi, soudnímu radovi v Chebu (Inwiefern empfiehlt sich eine Reform der Beteiligung des Laienelementes an der Rechtsprechung) a dru. Hermanu Schmidtovi, státnímu zástupci v Liberci (Gesteigerter Handelsverkehr und strafrechtliche Praxis) po 500 Kč. — K tomuto podělení měli bychom dvě malé poznámky: především si náš list musí vážit jako cti, jestliže se mezi poctěnými objevuje tolik jmen jeho spolupracovníků. Druhá poznámka je trapnější: nezdá se nám správné, aby se musili uchazeči o ceny teprve hlásit a myslíme, že v poradním sboru zasedají takoví znalci, že mohou uvážit, kdo si cen zaslужuje. Výběr vždy zůstane na sboru a ministerstvu, které tu rozdělávalo patrně podle nějakého klíče, když našlo se mezi přihlášenými takové procento kolegů-právníků národnosti německé. Vr.

Třetí sjezd právníků československých v Bratislavě r. 1930. Třetí sjezd právníků čsl. svolává se do Bratislavy na den 11.—14. října 1930. Na schůzi pořadatelského výboru byly určeny tyto sjezdové otázky:

I. Vědecký odbor pro občanské právo: 1. otázka: »Mezimístní právo vnitrozemské a jeho úprava do úplného sjednocení občanského práva«; 2. otázka: »Jak čeliti škodlivému drobení rolnických usadlostí?«; 3. otázka: »Zajištění stavebních pohledávek«.

II. Vědecký odbor pro soukromá práva zvláštní: 1. otázka: »Na jakých základech by se mělo upravit právo akciové?«; 2. otázka: »Ochrana autora v oboru radiodiffuse se zřetelem ke článku 11. bis usnesení římské konference 1928«; 3. otázka: »O převodnosti pojistného nároku při pojištění škodovém.«

III. Vědecký odbor pro občanský soudní řád: 1. otázka: »Mají-li býti připuštěna nova v odvolacím řízení a v jakých mezích?«; 2. otázka: »Žda se doporučuje rozšířit působnost samo-soudce?«; 3. otázka: »Má-li se připustiti žaloba o obnovu řízení ve sporech o rozvod, rozluku a neplatnost manželství?«

IV. Vědecký odbor pro právo trestní: 1. otázka: »Doporučuje se změnit ustanovení platného zákona o ochraně cti,

jmenovitě proti útokům v tisku a jakým způsobem?«; 2. otázka: »V jakých směrech je žádoucí reforma porotních soudů?«; 3. otázka: »Jak by mělo býti upraveno trestní soudnictví nad mládeží?«;

V. Vědecký odbor pro právo veřejné: 1. otázka: »Vadné správní akty?«; 2. otázka: »Zda je nutno zdokonaliti právní garancii občanů v našem právním řádě?«; 3. otázka: »Státní podniky, jejich organisace, správa a rozdíl od podniku a ústavu veřejného.«

VI. Vědecký odbor pro právo finanční: 1. otázka: »Doporučuje se zachovati instituci vyrovnávacích fondů?«; 2. otázka: »Reforma trestního práva důchodkového?«; 3. otázka: »Reforma práva poplatkového.«

Písemné vědecké práce o těchto otázkách mají se podati do konce března 1930 a pokud možno nemají přesahovati 3 tiskové archy garmondového tisku formátu Právneho Obzoru. Vědecké práce, uveřejněné tiskem honoruje Právnická jednota na Slovensku literárním honorářem 400.— Kč za tiskový arch, a kromě toho obdrží zdarma 30 autorských výtisků své práce. Vědecké práce může podati každý účastník nebo host. Účastníkem se stane každý přihlášený absolvovaný právník československý, který zaplatil sjezdový příspěvek a obdržel legitimaci a hostem, kdo se přihlásil a obdržel legitimaci hosta. Může podávati písemné práce, rokovati o sjezdových otázkách, projednávaných ve sjezdových schůzích vědeckých odborů a může v nich promluvit k téže věci nejvíce dvakrát po 10 minutách. Jednací řeč jest československá. Předseda rozhoduje o přípustnosti jiného jazyka. Sjezdový příspěvek určen penízem 50 Kč. Sjezdový odznak, praporec na žerdí s § § § v modrém poli, v bílém poli jméno Bratislava a v červeném letepočet 1930, proveden bude v emailu. Úř.

Snahy o změnu volebního řádu do Nár. Shromáždění nabývají po předvolebních sľibech v poslední době konkrétnějšího obsahu. Potěšitelno jest především, že jednotlivé polit. strany přicházejí již v této věci s konkrétními návrhy. Tak v Nár. Listech ze 17. X. 29 poslán jest návrh dnešního ministra Dra Matouška na odstranění závazných listin při volbách do poslanecké sněmovny, a zavedení jednojmenné volby ve 300 okresích. Podobný návrh jest projednáván podle Čes. Slova z 15. XII. 29 i v rámci strany národně socialistické. Nejde tu v obou případech o princip nový. Na tomž základě budovaly návrh býv. nár. soc. senátora Dra Krouského, podaný již dvakrát v senátě. A konečně podle novin. zpráv: politická skupina, jež nápravu volebních řádů okazalým heslem volebním, totiž t. zv. Liga proti vázaným listinám, zamýšľi podati reformní návrh na podkladě elaborátu ing. Schwarze, známého již z jeho působení v Českém Slově, jež rovněž buduje na jednojmenné volbě v okresech. Problémy volebními zabývá se však vážně i naše žurnalistika. Za účelem získání přehledu a odborného hodnocení těchto reformních snah uspořádala redakce »Demokratického Středu« ústní i písemnou anketu. Byly jí předloženy tyto otázky: 1. Jest reforma závazných listin nutna? 2. Jest doporučiti uvolnění závaznosti? Který typ? Co lze od uvolnění čekati? 3. Či jest pouze dobudovati system závazných listin právní úpravou vnitřního života stran? 4. Či mají býti oba způsoby kombinovány? Anкета zasedala dne 9. XII. 29 v Obecním domě hl. m. Prahy a referovali při ní odb. přednosta Dr. Joachim a sekretář nejv. spr. soudu Dr. Kliment. Projevy účastníků (ústní i písemné), mezi nimiž vedle referentů byli zejména univ. prof. Dr. Stieber, univ. prof. Dr. Horáček ml., univ. prof. Dr. Peška, býv. senátoři Dr. Brabec a Dr. Krouský, doc. Dr. Neubauer, min. rada Dr. Slavík a j., vyzněly v ten smysl, že reforma jest vskutku žádoucí. Co do rozvrhu této reformy jednomyslně konstatováno, že v zájmu proveditelnosti musila by zůstati v mezích ústavní listiny a omeziti se tedy jen na reformu vázaných listin. Po této stránce nejvíce doporučovány

byly systémy, zachovávající mnohojmenné listiny, avšak připouštějící škrty. Toto řešení ovšem vyvolává obtížnou otázku, jaké procento takých škrtek má při volbě býti relevantní, aby nakonec nerozhodovala vůle menšiny, a aby na druhé straně škrtení nezůstalo pouhou bezvýznamnou manifestací. Řada projevů doporučovala vedle toho posílení postavení voličovo určitou právní úpravou vnitrostraničského života.

Vážný zájem o volební otázky jest vřele vítati, poněvadž v uspokojivém vyřešení těchto problémů právem jest spatřována cesta ke zlepšení našeho veřejného života, zejména co se týče upevnění osobní zodpovědnosti v politice

LITERATURA.

JUDr. Bohumil Kučera: Mezinárodní základy cizineckého práva. Sběrka spisů právnických a národohospodářských. Nakladatelství Barvič a Novotný. Brno 1929. Velká 8°. Cena Kč 40.—. — Česká literatura je chudá na významné práce z mezinárodního práva. Můžeme tedy s radostí uvítat dílo, které chce být opravdu vědecké, teoreticky zpracované, nikoliv politické (třebas v nejšířším smyslu) s pouhým právnickým zabarvením, (jak to bohužel často, zvláště u nás při knižkách z toho oboru bývá), psané v duchu moderním, jež se chce vyrovnat s panujícími teoriemi (na př. při tvoření pojmu subjektivity a suverenity státu). Že se to autorovi vždy nepodařilo, tím je vinen v první řadě předmět jeho studia. Při mezinárodním právu je spisovatel nucen hodně se držet literatury, která působením zakladatele této disciplíny a povahou látky je ještě značně orientována přirozeno-právně, takže nemůže často rozeznat mezi legislativními postuláty a platným právem. Tak i u autora vplétají se někdy do úvah o ustanoveních mezinárodního práva úvahy o tom, co by bylo vhodné, slušné a možné (na pr. str. 116), kniha ovšem není jen výkladem určitého úseku pozitivního mezinárodního práva. Velká část kapitol je věnována také výkladu mezinárodních právních problémů, udává, v jakém stadiu jsou, případně, jak by se měly řešit; místy to však ruší jednotný ráz knihy. Příjemně působí autorův strážlivý postoj vůči těmto otázkám, který se jeví častým odmítáním názorů francouzské školy (Pillet, Fauchille) a přidržením se Struppa.

Kniha má kromě Úvodu zařazující cizinecké právo do veřejného mez. práva čtyři kapitoly. První jedná o státní příslušnosti a pojmu cizince. Zmiňuje se v ní i o postulátu mezinárodního indigenátu, jež lze dosáhnout jen státní příslušností; tuto rozeznává od státního občanství. Pozoruhodné jsou i úvahy o státní příslušnosti právnických osob. V druhé kapitole (Přijímání a odmítání cizinců) jedná zevrubně o vystěhovalectví; zde jsou největší konflikty mezi zásadami přirozenoprávními (volnost stěhování) a pozitivním právem. Třetí kapitolu o právním postavení cizinců v oboru veřejného a soukromého práva je věnována rozboru pojmu svrchovanosti osobní a územní; pozoruhodný je poukaz na Manciniho. Poslední kapitola jedná o vyhošťování cizinců, ke konci je připojen abecední věcný rejstřík.

Je záslužné, že autor nám dal dílo o zásadách mezinárodního práva z oboru, který u nás dosud nebyl zpracován. Chtěli bychom však, aby po této knize více všeobecně informující následovaly práce, které by si všímaly více podrobností a mohly být příručkou našim praktikům.

Dr. Čákr.

JUC. Rudolf Wierer: Syllabus papeže Pia IX. Stran 26 + II. Publikace ze seminářů právnícké fakulty Masarykovy university v Brně, svazek třetí. Brno 1929. Nákladem práv. fakulty Masarykovy univ. s podporou ministerstva školství a národní osvěty. — Studie tato obírá se politickou osobností papeže Pia IX., důvody vzniku syllabu a jeho následky. Čtenářům Všehrdu je tato práce známá z vyňatků, které vyšlo v číslech 7. a 8. roč. X.

Oma.